

इदं राष्ट्रियं ध्वजम् अस्ति ।
ध्वजं त्रिवर्णम् अस्ति ।
ध्वजे चक्रम् अस्ति ।

इदं राज-चिह्नम् अस्ति ।
चिह्ने चत्वारः सिंहाः सन्ति ।
चिह्ने एकं चक्रम् अस्ति ।

अयं व्याघ्रः अस्ति ।
व्याघ्रः राष्ट्रियः पशुः अस्ति ।
व्याघ्रः बलवान् अस्ति ।

अयं मयूरः अस्ति ।
मयूरः राष्ट्रियः पक्षी अस्ति ।
मयूरः सुन्दरः पक्षी अस्ति ।

इदं कमलम् अस्ति ।
कमलं राष्ट्रियं पुष्पम् अस्ति ।
कमलं सुन्दरं कोमलं च भवति ।

१. निम्नलिखित वाक्यों को पढ़िए-

व्यजं त्रिवर्णम् अस्ति। व्याघ्रः राष्ट्रियः पशुः अस्ति।
मयूरः राष्ट्रियः पक्षी अस्ति। कमलं राष्ट्रियं पुष्पम् अस्ति।

१. सही विकल्प चुनकर लिखिए-

क. _____ राष्ट्रियः पशुः अस्ति।

(१) गजः (२) व्याघ्रः (३) मृगः (४) अश्वः

ख. _____ राष्ट्रियः पक्षी अस्ति।

(१) चटका (२) बकः (३) पिकः (४) मयूरः

ग. _____ राष्ट्रियं पुष्पम् अस्ति।

(१) पाटलम् (२) कमलम् (३) कुन्दपुष्पम् (४) मालिनी

- राजकीय पशु- बाघ/सिंहा
- राजकीय पक्षी- सारस
- राजकीय पुष्प- पल्लवा
- राजकीय चिह्न- दो भालियाँ एवं तीर कमाल

२. छोटे से बड़े गोले की तरफ जाते हुए वाक्य बनाइए-

क. राष्ट्रियः पशुः व्याघ्रः।

ख. _____।

ग. _____।

घ. _____।

३. राष्ट्रध्वज का चित्र बनाकर रंग भरिए।

४. सिक्कों/नोटों पर छपे हुए राष्ट्रीय प्रतीकों को देखकर उनके नाम लिखिए।

प्रतीकानि = चिह्न, त्रिवर्णम् = तीन रंगों का चत्वारः = चार।

शिक्षण सत्र

बच्चों से राष्ट्रीय- प्रतीकों की विशेषताओं के विषय में चर्चा करें।